

ВІДЗИВ

на монографію Багрія І.Д., Гожики П.Ф., Рудька Г.І. та ін. "Нафтогазоносність імпактних структур України" / Київ-Чернівці: Букрек, 2018. – 504 с.

Загострення проблеми забезпечення України енергетичними ресурсами і неухильне зростання обсягів застосування в якості енергоносія природної вуглеводневої сировини зумовлює необхідність розвідки та освоєння як традиційних, так і нетрадиційних джерел вуглеводнів. В цьому контексті наведений в даній роботі матеріал, що заснований на аналізі комплексних досліджень перспектив нафтогазоносності імпактних структур України з урахуванням досвіду розвідки та експлуатації нафтогазоносних імпактних структур США, набуває великої актуальності і підтверджує необхідність і своєчасність звернення науковців до Кабінету Міністрів України за підтримкою в проведенні рекомендованих ними структурно-термо-атмо-гідролого-геохімічних досліджень (СТАГГД) і геолого-геофізичних робіт.

В основу роботи покладено фактичний матеріал багаторічних досліджень імпактних структур, одержаний за розробленими в ІГН НАНУ оригінальними методикою та апаратурою. Методика розроблена з позицій розломно-блокової тектоніки та осадово-міграційної теорії походження вуглеводнів з урахуванням геологічних, тектоно-геодинамічних, сейсмогеологічних, стратиграфічних, седиментологічних, флюїдодинамічних, геохімічних показників нафтогазонакопичення та матеріалів різномасштабних геолого-геофізичних, геохімічних і дистанційних досліджень Землі.

Структура монографії логічна і продумана, усі її розділи мають самостійне значення і логічно доповнюють один одного. У вступі розглядаються стан вивченості та проблеми нафтогазоносності імпактних структур. Розділ 1 присвячений утворенню, особливостям будови та корисним копалинам, а саме нафтогазоносності, астроблем. В розділі 2, за даними зарубіжних дослідників, характеризуються види та походження корисних копалин астроблем США, Канади, Мексики та Швеції. Наголошується, що імпактні структури Північної Америки мають встановлену промислову нафтогазоносність. В розділі 3 розглядається методика приповерхневих СТАГГД, від науково-методичної основи до обробки та інтерпретації результатів досліджень. Ключовим, на думку рецензента, є розділ 4 монографії, присвячений результатам вивчення Бовтиської, Оболонської, Ротмістрівської, Зеленогайської імпактних структур та Олішківських пісків як можливої імпактної структури. Викладено відомості про їх вивченість, існуючі уявлення про утворення і геологічну будову. Вперше наведено результати робіт, виконаних в межах цих структур та їх обрамленні за технологією СТАГГД. Ці роботи дозволили районувати імпактні структури і прилеглі території за

геодинамічною активністю та флюїдопроникністю, завдяки чому визначити ділянки, перспективні для формування покладів вуглеводнів.

Як першочергова для проведення цілеспрямованих геологорозвідувальних робіт авторами рекомендована Бовтиська імпактна структура, палеогенові відклади якої вміщують розвідане родовище горючих сланців. Останні самі по собі являються корисними копалинами і можуть використовуватися як при прямому спалюванні для одержання тепло- і електроенергії, так і в високотемпературному піролізі для одержання сланцевого газу. Кероген горючих сланців Бовтиського родовища характеризується високим атомним відношенням Н/С, яке перевищує 1,5, сягаючи значень 1,65 (Осипов і ін., 2013), і відноситься за своїм складом до 1-ого типу. Крім того, дані СТАГГД дали підстави авторам монографії стверджувати, що в підкратерній та підваловій зонах Бовтиської структури можуть бути виявлені значні запаси вуглеводнів.

Монографія супроводжується переліком скорочень і поясненням основних термінів і понять.

Щодо зауважень до деяких положень монографії, то не можу погодитися із твердженням, що горючі сланці сформувалися з торфу (стор. 178). З торфу формується вугілля. Щодо горючих сланців, то за загальноприйнятою точкою зору вони формуються в водному середовищі (від морського до озерного) з мінеральних і органічних (планктону і фітопланктону) компонентів. Крім того, з точки зору рецензента зручніше користуватися загальним списком літератури, ніж окремими списками в кінці кожного розділу, а історію геологічного розвитку слід було б надати по всіх структурах, а не тільки по Бовтиській. Незначні помилки та описки у таблицях і тексті (стор. 56 рядок 1 – неузгодженість абсолютного та стратиграфічного віку, деякі недоліки редагування, тощо) не знижують загальної позитивної оцінки роботи.

Наведені в монографії результати досліджень імпактних структур України становлять особливий науковий і практичний інтерес, оскільки сприяють вирішенню проблем національної економіки і енергетичної безпеки держави.

Монографія Багрія І.Д., Гожика П.Ф., Рудька Г.І. та ін. "Нафтогазоносність імпактних структур України" є вагомим внеском в українську геологічну науку, представляє науковий і пізнавальний інтерес для фахівців в галузі загальної та нафтогазової геології, тектоніки, геодинаміки.

Провідний науковий співробітник
відділу геології вугільних родовищ ІГН НАНУ,
доктор геологічних наук



Іванова А.В.